

(The Economist, 20.1.2011)

Специјални извештај о глобалним лидерима

Место састанка и разговора утицајних људи

"Не може човек да се бори против теорија завере", уздише Етјен Давињон. Седи у грандиозној канцеларији са чудесним погледом на Брисел, и пуши лулу. Он је аристократа, бивши потпредседник Европске комисије и човек који је седео у више корпоративних управних одбора, али све то није разлог што га неки људи сматрају превише моћним. Давињон председава Билдерберг групом, злим завереницима жељним светске доминације. Бар тако тврде многи сајтови; такође се тврди и да група има везе са Ал-Каидом, крије лек против рака и жели да сједини САД са Мексиком.

У стварности, Билдерберг је годишња конференција пар десетина најутицајнијих људи света. Прошле године Бил Гејтс и Лари Самерс дружили су се са председником Дојче банке, шефом компаније Шел (Shell), директором Светског програма за храну и премијером Шпаније. Пар новинара буде позвано сваке године, под условом да не пишу о скупу. (Дајемо на знање: уредник Економиста понекад присуствује конференцији.)

Пошто су незванични, састанци су магнет за теоретичаре завере. Али очигледна је и привлачност за учеснике. Могу отворено да говоре, каже господин Давињон, без бриге о томе како би њихове речи изгледале на сутрашњим насловним странама. Тако сазнају и шта други утицајни људи заиста мисле. О великим идејама се отворено расправља. Господин Давињон каже да тим састанцима треба захвалити на помоћи у постављању темеља за стварање евра. Подсећа и на изразито неслагање по питању Ирака: неки учесници су фаворизовали инвазију 2003, неки су били против, а неки су били за то да се то другачије уради. Прошлогодишња дебата била је о фискалним проблемима у Европи и о томе да ли ће евро преживети.

"Глобократе": Давос и Билдерберг

Пише: The Economist
среда, 26 јануар 2011 13:51

Свет је компликовано место, океани нових информација стално запљускују његове обале. Да бисте покренули мултинационалну организацију, није на одмет да имате грубу представу о томе шта се дешава. Такође помаже да се буде „на ти“ са другим глобократима (*globocrats*). Дакле, космополитска елита — међународни финансијери, бирократе, шефови добротворних организација и саветници

—
стално се састају и разговарају. Они хрле на окупљања елите као што су Светски економски форум у Давосу, Трилатерална комисија и Боао скуп у Кини. Формирају клубове. Предузетници етнички Индијци широм света придружују се клубу „TiE” (The Indus Enterprise). 'Дрматори и муватори' у Њујорку и Вашингтону придружују се Савету за иностране односе (*Council on Foreign Relations*), где једне недеље могу да чују председника Турске, а следеће извршног директора компаније Интел. Најбогатији човек на свету, мексички телекомуникациони тајкун Карлос Слим, домаћин је годишњем окупљању милијардера Латинске Америке на којем они негују међусобне односе, док тобоже дискутују о регионалном сиромаштву.

Давос је можда најгламурозније од ових окупљања глобократа. Стотине 'тешкаша' спуштају се у овај швајцарски скијашки центар сваке године. Предавања су занимљива, али оно што их највише привлачи је прилика да у кулоарима разговарају са другим моћницима. Такви разговори понекад дају резултате. Године 1988. премијери Турске и Грчке срели су се у Давосу и потписали изјаву којом је можда избегнут рат. Године 1994. тадашњи министар спољних послова Израела Шимон Перес и Јасер Арафат нагодили су се око Газе и Јерихона. Године 2003. је Џек Стро, тадашњи британски министар иностраних послова, имао неформални састанак у хотелском апарману са председником Ирана, земље са којом Британија није одржавала дипломатске односе. Али тешко да је Давос тајновита институција: он је крцат новинарима. И други глобократски тулуми постају отворенији за јавност. Чак је недавно и Билдерберг почео са објављивањем листе учесника на свом сајту.

Неке америчке организације, као што су спољнополитичке експертске организације (*think-tank*)

), такође су у доброј позицији да врше глобални утицај. Карнегијева задужбина за међународни мир, на пример, себе је етаблирала као једну од најповерљивих места у свету где можете причати о послу, са канцеларијама у Пекингу, Бејруту, Бриселу и Москви, као и Вашингтону —

иако тек треба да испуни визију свог оснивача, Ендрјуа Карнегија, који је желео да укине рат. Кључ за утицај који поседује, како каже Карнегијева председница Џесика Метјуз, је "врло једноставан. Запослите најбоље људе".

У земљама у којима су *think-tank* организације подређене држави, као у Кини и Русију, стране фондације као што је Карнегијева уживају репутацију да су независне. Ако томе могу да додају неко корисно знање, онда могу остварити утицај на политику. На пример, Карнегијеви стипендисти саветовали су ауторе пост-совјетског устава Русије. А када су односи између Америке и Русије постали хладњикави у време председника Џорџа В. Буша, Карнегијева канцеларија у Москви помогла је да се одржи отворена линија комуникације између две владе.

Такви састанци су "важан део приче о суперкласи", каже господин Роткоф (Rothkopf), аутор истоимене књиге. Они нуде приступ "неким од најповученијих и најнедоступнијих светских лидера". Као такви, они су један од "неформалних механизма [глобалне] власти".

Неки глобократи пак мисле да је значај форума као што је Давос пренаглашен. Хауард Стрингер, велики шеф компаније Сони, је тип особе за коју би се дало очекивати да ужива у таквим скуповима. Велшанин по рођењу, амерички држављанин, преузео је најцењенију јапанску компанију 2005. године када је била у озбиљној невољи, и поставио је на ноге упркос огромним културолошким препрекама. Он каже да је уживао у својим одласцима у Давос, али да ове године неће учествовати. Каже да више може да научи слушајући својих 167,000 запослених.

На први поглед чини се да се треба бавити чињеницом да се светски 'дрматори и муватори' често срећу и разговарају. Ипак, упркос свој тој размени информација, глобократи су били затечени финансијском кризом. Њихова мрежа контаката јесте избацила пар упозорења, али ипак недовољно за правовремену акцију.

Границе наклапања

Џим Чејнос, менаџер хец-фонда који је своје прво богатство стекао кладећи се да је Енрон прецењен, упозорио је у априлу 2007. министре финансија Г8 да се банкама и осигуравајућим кућама спремају невоље. Зарадио је ново богатство када су акције

банака крахирале, али је ипак бесан што су његова упозорења била љубазно игнорисана. Сматра да је срамота што се неколико кључних доносилаца одлука из тог периода и даље налазе на положајима. И оптужује неке од банкара за "пљачкање система на велико" тиме што сами себи исплаћују премије на основу фантомских профита, чега су они сами морали бити свесни. Сматра да ти банкари треба да буду кривично гоњени.

Глобократи су били неуспешни у спречавању кризе, али су се окупили кад је криза наступила. Владе богатих земаља договориле су се да банке спашавају новцем пореских обвезника. У Америци реакцију на новонасталу ситуацију предводио је добро повезани трио: Хенк Полсон, секретар финансија у администрацији Џорџа Буша млађег и бивши шеф Голдман Сакса; Тим Гајтнер, секретар финансија Барака Обаме и бивши шеф њујоршких Федералних резерви, те ветеран ММФ-а, Савета за спољне односе и *Kissinger Associates Inc*

; и Бен Бернанке, човек Харварда, МИТ-а, Стенфорда, Принстона и Бушове Беле куће, и актуелни председник америчких Федералних резерви. Спашавање банака је у свим земљама била непопуларна мера, али је можда спречило имплозију светског банкарског система.

Владе сада покушавају да осмисле правила којима би спречиле понављање кризе. Много њих нуди савете. Међу озбиљнијим доприносима је извештај Групе тридесет (Г30), неформалног скупа бивших и садашњих гувернера централних банака. Волкеров извештај (*The Volcker Report*), својим залагањем за централни механизам клиринга за трговину финансијским дериватима и наметање ограничења банкама у трговању власничким правима, помогао је уобличавању Дод-Френковог Закона о реформи финансија у САД. Г30 је утицајна јер се састоји од људи са искуством у спровођењу политике у праксу, каже Стјуарт Мекинтош, њен директор. Стога, кад се усагласе препоруке, оне се могу одмах и спровести, додаје он.

(Превод: **Василије Д. Мишковић**)